

Sanayide daralma devam ediyor

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)

Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), haziranda 47.9'a geriledi. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği ankete göre, mayıs ayında 48.4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, haziranda ise üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti. Endeks Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken, bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi. (SÖZCÜ)

Türkiye'de **sanayinin** öncü verileri olarak kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO)**, **Türkiye İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nin (PMI)** Haziran 2024 Raporu açıkladı. Ekonomide yavaşlamanın işaretleri **PMI endeksinde** de kendini belli ederken, çarklar da hız kesmeye başladı. Öte yandan **sanayinin** en büyük gider kollarından biri olan elektrige de yüzde 40'a yakın zam gelince üretim yapmak iyice zorlaştı. Bu maliyet artışlarının da ürün fiyatlarına yansıtacağı onun da enflasyonu tetikleyeceği ekonomistler tarafından altı çizilen durumlardan biri oldu. PMI raporuna göre, Mayıs ayında 48,4 olan manşet PMI, haziranda 47,9'a gerileyerek, üçüncü ay üst üste eşik değer olan 50,0'nin altında kaldı. Talep koşullarındaki zayıflık, sektörün faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam etti ve hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine neden oldu. Üretimde üst üste üçüncü ay azalma gerçekleşirken, düşüş bir önceki aya göre hafif hız kesmesine rağmen belirgin gerçekleşti. Yeni siparişlerde yılın en sert yavaşlaması kaydedilirken, satış fiyatları enflasyonu son dört buçuk yılın en düşük seviyesine geriledi. **İstanbul Sanayi Odası Türkiye** Sektörel PMI raporuna göre takip edilen on sektör içerisinde yeni siparişleri artırılabilecekler sayısı Mayıs ayında üç için hazırda ikiye geriledi. On sektörden üçü satış fiyatlarını düşürürken, girdi maliyetleri enflasyonunda genele yayılı azalma kaydedildi. İş yüklerinin azalmasıyla birlikte makine ve metal ürünleri hariç tüm sektörlerde istihdam düşüş gösterdi. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, haziranda 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay 50,0 eşik değerinin altında gerçekleşti. Endeks, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret etti. Öte yandan, bu bozulma 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde kaydedildi. **-EKONOMİ SERVİSİ**

Çarklar hız kesiyor ekonomide yavaşlıyor

Ekonomide yavaşlamanın sinyalleri **İSO Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi'nde de kendini göstermeye başladı. PMI raporuna göre, Mayıs ayında 48,4 olan manşet PMI, haziranda 47,9'a gerileyerek, üçüncü ay üst üste eşik değer olan 50,0'nin altında kaldı. Uzmanlar bu üst üste düşüşü, imalat sektöründe daralmanın hızlanması olarak değerlendirdi.

FOTOĞRAF: KARAR ARŞİVİ

'DARALMANIN ŞİDDETİ ARTTI'

Analistler de bu yaşanan düşüşü ekonomide yavaşlama sinyali olarak değerlendirdi. Analist Barış Esen "Ekonomide yavaşlama işareti. İmalat **sanayi** satın alma yöneticileri endeksi (PMI) haziranda 47,9'a gerileyerek imalat sektöründe daralmanın hızlandığına işaret etti" dedi. Demokrat Parti'li Bülent Şahinalp ise "Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında referans kabul edilen **İSO Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi PMI Haziran'da 47,9'a gerileyerek, üçüncü ay üst üste eşik değer olan 50'nin altında kaldı ve 2024'ün en düşük seviyesine inmiş" ifadelerini kullandı. Analist Sedat Pişirici "**İSO Türkiye** İmalat PMI anketi Haziran 2024 sonuçları açıkladı. **İSO Başkanı**'nın yüzde 38'lik elektrik zammına tepkisinin bir nedeni de **sanayi** üretiminin üst üste üçüncü aydır azalması, yeni siparişlerde yılın en sert yavaşlamanın yaşanması' olsa gerek" yorumunda bulundu.

ÜST ÜSTE 3 AYDIR ÜRETİM SÜREKLİ DÜŞÜYOR

Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam etti ve hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine neden oldu. Üretimde üst üste üçüncü ay azalma gerçekleşirken, düşüş bir önceki aya göre hafif hız kesmesine rağmen belirgin gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki düşüş ise hem iç hem de dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle Mayıs ayına kıyasla hızlandı. Diğer yandan, yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama toplam yeni siparişlerdeki güne daha ilımlı seyretti.

İSTİHDAM VE SATIN ALMADA AZALMA

İş yüklerindeki azalış, haziranda imalatçıların istihdam ve satın alma faaliyetlerini bir önceki anket dönemine göre daha yüksek oranda azaltmalarına yol açtı. İstihdamdaki daralma Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda kaydedildi. Girdi maliyetleri enflasyonu haziranda üst üste beşinci ay gerileyerek Mayıs 2023'ten bu yana en düşük seviyede ölçüldü. Satın alma maliyetlerinde artış bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra liradaki zayıflıktan kaynaklandığını belirtti. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durğunluk nedeniyle firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son dört buçuk yılın en düşük düzeyine geriledi. Son olarak, özellikle Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar olmak üzere deniz taşımacılığındaki aksamlara bağlı gecikmeler, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

ZORLU FAALİYET KOŞULLARI DEVAM EDİYOR

Türkiye Sektörel PMI raporu, haziran ayında imalat sektörünün büyük bölümünde zorlu faaliyet koşullarının devam ettiğini gösterdi. Sektörlerin çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydederken istihdam ise hemen hemen tüm faaliyet gruplarında azaldı. Buna karşılık, girdi maliyetleri enflasyonunun tüm sektörlerde gerilemesi ve bazı sektörlerin nihai ürün fiyatlarını düşürmesi, anketin pozitif gelişmeleri olarak öne çıktı.

'ARTIK DAHA BELİRGİN HİSSEDİLİYOR'

İstanbul Sanayi Odası Türkiye İmalat PMI anket verileri hakkında değerlendirmede bulunan S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları söyledi: "Talepte devam eden duruşun seyr, imalat sektörünün istihdam verilerinde daha belirgin hissedilmeye başladı. Türk firmaları, ayrılan personeli yenileri ile ikame etmek konusunda isteksizlik gösterdi ve buna bağlı olarak da istihdam Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda daraldı. Diğer taraftan, firmaların maliyet enflasyonundaki gerilemeden faydalanarak Haziran'da nihai ürün fiyatlarında artışları daha ilımlı düzeyde tutma imkanı buldular. Bu durumun, önümüzdeki aylarda talebe destek sağlaması açısından faydalı olabileceği değerlendiriliyor"

YENİ SİPARİŞLERDE ARTIŞ YOK

Takip edilen on sektör içerisinde yeni siparişleri artırılabilecekler sayısı Mayıs ayında üç için hazırda ikiye geriledi. Yeni siparişler yalnızca makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay artarken gıda ürünlerinde ise daralmanın ilımlı büyümeye geçti. En belirgin düşüş ise Nisan 2020'den bu yana en sert bozulmanın yaşandığı kara ve deniz taşıtları sektöründe kaydedildi. Yeni ihracat siparişlerinde görece pozitif bir tablo ortaya çıktı ve on sektörlerden dördünde artış gözlemlendi. Özellikle makine ve metal ürünlerinin yurt dışından alınan yeni işleri belirgin bir genişleme kaydetti.

İSTİHDAMDAMDA EN BELİRGİN DARALMA TEKSTİL SEKTÖRÜNDE

Üretim tarafında ise yeni siparişlerle uyumlu bir tablo ortaya çıktı. Üretim artış makine ve metal ürünleri ve gıda ürünleri sektörleriyle sınırlı kaldı. Şubat 2021'den bu yana en belirgin daralmanın gerçekleştiği elektrikli ve elektronik ürünler ise en belirgin yavaşlama kaydeden sektör oldu. İş yüklerinin azalmasıyla birlikte hemen hemen tüm sektörlerde istihdam düşüş gösterdi. Bu eğilimin istisnası makine ve metal ürünleri sektörü oldu. Böylelikle istihdam artıran sektör sayısı 2020'deki pandemi kaynaklı kısıtlamalardan bu yana en düşük düzeyde geriledi. İstihdamda en belirgin daralma ise tekstil sektöründe yaşandı. Maliyet baskılarının genel olarak azalması ve girdi fiyatlarındaki artışın bir önceki aya göre tüm sektörlerde hız kesmesi, anketin görece pozitif gelişmesi olarak kayda geçti. Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedilirken, en zayıf maliyet artış makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti. Girdi fiyatlarının en hızlı arttığı sektör ise metalik olmayan mineral ürünler oldu. Maliyet baskılarındaki hafifleme, bazı firmaların talebi canlandırmak amacıyla kendi satış fiyatlarını düşürmesine imkan sağladı. Makine ve metal ürünleri, giyim ve deri ürünleri ile kimyasal, plastik ve kauçuk sektörlerinde satış fiyatları ilımlı düşüş kaydetti.

ISO Türkiye İmalat PMI hazırında 47,9 oldu

İstanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), hazırında 47,9'a geriledi. Mayıs ayında 48,4 olan PMI, hazırında 47,9'a düşerek üst üste üçüncü ay eşik değerin altında kaldı. Bu durum, Türk İmalat sektöründe 2024'ün başından beri en belirgin bozulmayı gösteriyor. Talep koşullarındaki zayıflık, yeni siparişlerde ve üretimde yavaşlamaya neden oldu. İç ve dış pazarlardaki zayıflık, yeni siparişlerdeki düşüşü hızlandırdı. Yurt dışından alınan yeni si-

parişlerdeki yavaşlama ise daha ılımlı seyretti.

Anket katılımcıları, yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatları ile liradaki zayıflığın satın alma maliyetlerini artırdığını bildirdi. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk, firmaların satış fiyatlarını artırma hızını son 4,5 yılın en düşük düzeyine çekti. Tedarikçilerin teslimat süreleri, Kızıldeniz'deki sorunlar nedeniyle uzadı.

Türkiye Sektörel PMI raporuna göre,

hazırında imalat sektörünün büyük kısmında zorlu koşullar devam etti. Çoğu sektörde üretim ve yeni siparişler yavaşlarken, istihdam azaldı. Girdi maliyetleri enflasyonu tüm sektörlerde gerilerken, bazı sektörler nihai ürün fiyatlarını düşürdü. Takip edilen 10 sektörden yalnızca 2'si yeni siparişlerini artırabildi. Yeni ihracat siparişlerinde ise 10 sektörden 4'ünde artış görüldü.

Makine ve metal ürünleri sektörü, istihdam artışı gösteren tek sektör oldu.

Tekstil sektörü ise istihdamda en belirgin daralmayı yaşadı. Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde, en zayıf artış ise makine ve metal ürünlerinde kaydedildi. S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, talepteki durgunluğun istihdamı olumsuz etkilediğini ve firmaların maliyet enflasyonundaki gerilemeden faydalandığını belirtti. Bu durumun, önümüzdeki aylarda talebe destek sağlayabileceği değerlendiriliyor.

PMI, 5 AYIN EN DÜŞÜĞÜNDE

İmalatta yavaşlama derinleşiyor

İmalat **sanayiinde** zayıf talep koşulları belirginleşiyor. **ISO Türkiye** İmalat PMI, Mayıs ayındaki 48,4 seviyesinden haziranda 47,9'a geriledi ve son beş ayın en düşük seviyesine indi. Üretim ve yeni siparişler yavaşlarken istihdamda da son 20 ayın en hızlı düşüşü kaydedildi. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve durgunluk nedeniyle satış fiyatları artış hızı ise son dört buçuk yılın en düşük düzeyine geriledi. /04

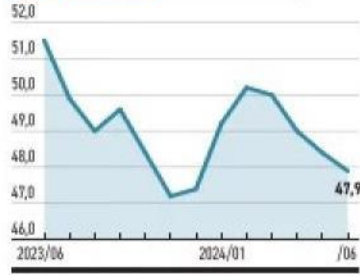

47,9**İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye**

İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), **haziranda 47,9'a geriledi**. Endeks Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken, bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi.

Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam ederken, bu zayıflık hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine sebep oldu.

Yeni siparişlerdeki düşüş, iç ve dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle mayısa kıyasla hızlandı. Yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama ise toplam yeni siparişlerdekine göre daha

İSO Türkiye İmalat PMI

ılımlı seyretti.

Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk dolayısıyla firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4,5 yılın en düşük düzeyine geriledi. Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar başta olmak üzere ortaya çıkan sorunlar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

Vergi kaydını getiren yatırımcıya fırsat var

Esra Sultan Azizoğlu
esrasultan.azizoolu@nbe.com.tr

Dış ticarete fazla veren Balıkesir, 2023 yılında tarihinde bir 'ilk'e imza atarak, ihracatta 1 milyar doları aştı. Kent dışına kayıtlı yatırımcıların ihracat rakamlarının eklenmesiyle ihracat çok daha yukarı düzeyde. Balıkesir Organize Sanayi Bölgesi (OSB) Yönetim Kurulu'nun almış olduğu kararla, vergi dairesi kaydını Balıkesir'e alan firmalara 'özel avantajlar' sağlayacak. Gerek konumu, gerekse lojistik avantajları ile ilke genelinde yatırımcıların son dönemde cazibe merkezlerinden olan Balıkesir, ilçeleri ve yatırımcıya yarattığı avantajları ile ön planda yer alıyor. Balıkesir OSB'nin yeni yatırım önceliği 'çevreye ve karbon ayak izine duyarlı' ve 'şehir katma değer katacak' firma olma koşulu yer alıyor. Balıkesir Organize Sanayi Bölgesi'ne yatırım gerçekleştirecek olan dış yatırımcıların vergi dairesi kayıtlarını Balıkesir'e almaları şartı ile BALOSB'de yüzde 10 arsa indirimi uygulanacak. BALOSB ayrıca, yatırımcısına, arsaya, parsel tevsiyesi ve çevre duvarları yapılmış şekilde, geldiğinde direk fabrika inşaatına başlayabilecek şekilde teslim ediyor. Yine altyapısı hazır halde, arazi teslimi yapıyor.

Lojistik üs konumunda

Lojistik avantajı çok güçlü, tarımdan, madene, turizmden, gıda endüstrisine ve her alandaki sanayiye cazibe sunan Balıkesir'in, BALOSB imkanlarıyla daha fazla yatırım çekeceğinden kuşku duyulmuyor.

İzmir otayolunun ortasında yer alan il; kara, hava, deniz ve demiryolu ile örüldü. 1915 Çanakkale Köprüsü ile ülkemizin Avrupa'ya açılan 'yeni kapısı' konumunda. Balıkesir, 2'inci derece Teşvik Listesinde

NÜFUSU (KİŞİ)
1.240.285

NÜFUS YOĞUNLUĞU
85 (KİŞİ/KM²)

RES (MW)
1.296
İL SIRASI
2

GES (MW)
107
İL SIRASI
25

HES (MW)
25
İL SIRASI
61

BIYOGAZ (MW)
69
İL SIRASI
2

yer alıyor. Yatırımcılar; Savaştepe, Dursunbey, Havran, Kepsut, İvrindi ve Balya ilçelerinde Yatırım Teşvik Bölgeleri sınırlamasında 'Alt Bölge Desteği'nden yararlanabiliyor.

OSB'ler büyümenin itici gücü...

Balıkesir'de, 4'ü ihtisas, 3'ü karma, 2'si ise Tarıma Dayalı İhtisas OSB (TDİOSB) olmak üzere toplamda 9 OSB'si bulunuyor. Bigadiç İlçesi'nde kurulması planlanan Jeotermal Kaynaklı TDİOSB'nin de üretime ciddi katkı sağlayacağı inancımı taşıyorum. Balıkesir, tarımsal sanayi (agro-business) alanında Türkiye'nin bir farklılaşma gerçekleştirmiş anlamlı ili olarak dikkatimizi çekiyor.

OSB'ler, bölgenin ekonomik dinamizmine güç katıyor. Bu bölgeler, yerel ekonomiye istikrarlı bir katkı sağlamanın yanı sıra, istihdamı artırarak sosyal tabanın gelişimine destek oluyor.

Balıkesir'de faaliyet gösteren organize sanayi bölgeleri, çeşitli sektörlerdeki işletmelere ev sahipliği yapıyor. Tarım, gıda, metal, tekstil gibi sektörlerin yanı sıra, makine ve otomotiv yan sanayisi gibi alanlarda üretim yapıyor. Bu sektörel çeşitlenme yapısı, bölgenin ekonomik direncini artırmanın ötesinde ve yeni yatırımcılara geniş bir seçenek sunuyor.

Balıkesir'deki organize sanayi bölgeleri istihdam yaratma konusunda da önemli bir rol oynuyor. Faaliyet gösteren işletmeler, nitelikli işgücü istihdam ederek yerel halkın gelir düzeyini artırmann yanında, yerel tedarik zincirlerini güçlendirerek, yerel ekonomiyi yapıyı destekliyor.

Balıkesir'deki organize sanayi bölgeleri, teknoloji ve yenilikçiliğe yapılan yatırımlarla, rekabet güçlerini artırmann yanında sürdürülebilir büyümeyi de hedefliyor. Ar-Ge faaliyetleri ve yenilikçi üretim süreçleri, bölgenin ulusal ve uluslararası pazardaki konumunu güçlendireceği kesin.

Sanayide kümelene merkezi

Bütün bu gelişmeler, Balıkesir'in sanayi anlamında önemli bir "kümelene merkezi" haline gelmesi şansını yaratabilir. Bu sürece girdiği kesin...

Yerel yönetim ağlarının oluşturduğu işbirliğiyle daha da ileriye taşınacak olan Balıkesir'in organize sanayi bölgeleri, bölgesel kalkınmanın lokomotifine olmaya devam edecektir.

Saygıdeğer EKONOMİ okuru!
Balıkesir'in bu potansiyeliyle ihracat ve katma değer hedeflerinin çok daha yüksek olması gerekmez mi?

ISO 500 LİSTESİNDE BALIKESİR SANAYİ ODASINA KAYITLI FİRMALAR

Enerjisa Enerji Üretim	Cargill	Hastavuk
Eti Maden İşletmeleri	Başhan Agro	Savola
Kastamonu Entegre Ağaç	Tarım Kredi Yem	Tukaş
Türkiye Şeker Fabrikaları	Betek Boya	Bien Yapı Ürünleri
Banvit	Balıkesir Elektromekanik	Teksüt
Sarten Ambalaj	Esan Eczacıbaşı	Kula Yağ
Bunge Gıda	Sofra Yemek	Assan Panel
Same Deutz Fahr Traktör	Yarış Kabin	Eksim Enerji
Limak Çimento	Kaleseramik	Kalekim
Akçansa Çimento	Bupiliç	Tarım kredi Yağ

BALIKESİR'İN ORGANİZE SANAYİ BÖLGELERİ

- 1- Balıkesir OSB
- 2- Ayrılk Gıda ve Gıda İşletme İhtisas OSB
- 3- Gönen Jeotermal Kaynaklı Sera TDİOSB
- 4- Bandırma OSB
- 5- Burhaniye Zeytin ve Zeytin Ürünleri İşl. İhtisas ve Karma OSB
- 6- Dursunbey OSB
- 7- Edremit Süs Bitkileri Sera TDİOSB
- 8- Gönen Deri İhtisas ve Karma OSB
- 9- Marmara Yüksek Teknoloji ve Makine İhtisas OSB
- 10- Bigadiç Jeotermal Kaynaklı Sera (TDİOSB) (Kurulum aşamasında)

Adana'da ISO listesindeki şirket sayısı artacak

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından her yıl gerçekleştirilen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2023" araştırmasının sonuçlarına göre, listede Adana Hacı Sabancı Organize Sanayi Bölgesi'nde (AOSB) faaliyet gösteren 17 firmaya yer aldı.

AOSB Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Sütçü, üretimleri, ihracatları ve istihdamları ile üreterek büyüyen Türkiye'ye omuz veren tüm sanayicileri tebrik ederek, Adana sanayisinin bundan çok daha fazlasını başaracak kapasiteye sahip olduğunu söyledi. AOSB'de yüzde 100 doluluk olduğuna dikkati çeken Sütçü, yeni genişleme alanlarının devreye girmesiyle sıralamadaki firma sayısının artacağına inandığını bildirdi. Sütçü, Adana'nın köklü sanayi geçmişi ile Türkiye'nin cazibe merkezi

konumunu her dönemde koruduğunu vurgulayarak, bölgeindeki yeni genişleme alanlarının yanı sıra Doğu Akdeniz'deki diğer yatırımların devreye alınmasıyla birlikte bölgenin geleceğinin çok parlak olacağına inandığını, gelecek yıllarda Adana'nın daha fazla firma ile temsil edilmesini istediklerini sözlerine ekledi. *ADANA

İSO İmalat PMI'ı yılın en düşük seviyesine geriledi

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi'nin (PMI), Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, Haziran'da 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti. Böylece PMI 2024 yılının en düşük seviyesine indi.

Sipariş ve üretim zayıfladı

Endeks Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken, bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi. Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirle-

yici olmaya devam ederken, bu zayıflık hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine sebep oldu. Yeni siparişlerdeki düşüş, iç ve dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle Mayıs'a kıyasla hızlandı. Yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama ise toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı seyretti.

Satın alma maliyetlerinde artış olduğunu bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra liradaki zayıflıktan kaynaklandığını ifade etti. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk dolayısıyla firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4,5 yılın en düşük düzeyine geriledi. Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar başta olmak üzere ortaya çı-

kan sorunlar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

Türkiye Sektörel PMI raporu, Haziran'da imalat sektörünün büyük bölümünde zorlu faaliyet koşullarının devam ettiğine işaret etti. Sektörlerin çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydederken, istihdam ise hemen hemen tüm faaliyet gruplarında azaldı. Girdi maliyetleri enflasyonunun tüm sektörlerde gerilemesi ve bazı sektörlerin nihai ürün fiyatlarını düşürmesi, anketin pozitif gelişmeleri olarak öne çıktı.

Takip edilen 10 sektör içerisinde yeni siparişleri artıranların sayısı Haziran'da 2 oldu. Yeni siparişler, makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay artarken gıda ürünlerinde ise daralmadan ılımlı büyümeye geçti.

Sanayide bozulma belirginleşti

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Haziranda 47.9'a gerileyen PMI, üst üste üçüncü ay eşik değer olan 50'nin altında gerçekleşti. İmalat sektöründe bozulmanın 2024'ün

başından itibaren en belirgin düzeye ulaştığı belirtilirken talepteki zayıflık nedeniyle yeni siparişlerde ve üretimde yavaşlamanın sürdüğü belirtildi.

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker ise "Talepte devam eden durağan

seyir, imalat sektörünün istihdam verilerinde daha belirgin hissedilmeye başlandı. İstihdam Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda daraldı" dedi.

EKOVİTRİN / ISO 500

İSO 500'DE TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜĞÜ TÜPRAŞ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500 araştırmasında Tüpraş, 484,2 milyar lirayla Türkiye'nin en büyük **sanayi** kuruluşu olarak belirlendi. **İSO 500**'de Ford Otomotiv 238 milyar lira, Star Rafineri 226,8 milyar lira ile Tüpraş'ı takip etti.

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2023 Araştırmasına göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla en büyük **sanayi** kuruluşu oldu. 2022'de üçüncü sırada olan Ford Otomotiv 238 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Geçen yıl ikinci sırada bulunan Star Rafineri ise 226,8 milyar liralık üretimden satışla 3'üncü sıraya indi. İstanbul Altın Rafinerisi (İAR) 142,5 milyar liralık üretimden satışla 4'üncü sırada yer alırken, geçen yıl 7'nci sırada bulunan Toyota Otomotiv 127,4 milyar lirayla 5'inci sıraya yükseldi. Oyak-Renault ise üç basamak yükselerek 107,2 milyar lirayla 6'ncı sıraya çıktı. Arçelik 99,9 milyar lirayla 7'nci olurken, Mercedes-Benz Türk AŞ ise 94,2 milyar lirayla 15'inci sıradan 8'inci sıraya yükseldi. 2022'de 44'üncü sırada olan Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. Tic. AŞ 89,9 milyar lira ile 9'uncu sıraya çıktı. Geçen yılki listeye göre 5 basamak gerileyen Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ, bu yıl 79,5 milyar ile listede 10'uncu sırada yer aldı.

ENFLASYON KÂRLILIĞI BASKILADI
İstanbul Sanayi Odası'nın "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" araştırması, yüksek enflasyonun geçen yıl satışları ve kârlılığı baskıladığını, finansman maliyetlerinden kaynaklı mali baskının ise arttığını ortaya koydu. İlk 500'ün finansman giderleri 2023'te yüzde 92,5 oranında artarak 533 milyar liraya yükseldi. Finansman giderlerinin faaliyet kârına oranı da 15,6 puan artışla yüzde 41'den 57'ye çıktı. **İSO 500** Araştırması'nı değerlendiren **İSO Başkanı Erdal Bahçivan**, üretimden satışların 50'lik gruplara

göre dağılımına bakıldığında, ilk 50 kuruluşun uzun yıllardır yüzde 50 bandında seyreden ağırlığının bu yıl da sürdürdüğünü bildirdi. Bahçivan, 500 büyük **sanayi** kuruluşunun 2023'te faaliyet kârının yüzde 39,7 artışla 671 milyar liradan 937 milyar liraya çıktığını belirterek, buna karşılık faaliyet kârlılığı oranının 0,3 puan düşüşle yüzde 12,8'den yüzde 12,5'e gerilediğini aktardı. Faiz, amortisman ve vergi öncesi kârın yüzde 45,5 artışla 1 trilyon 175 milyar liraya yükseldiğine işaret eden Bahçivan, "Tüm kâr büyüklüklerindeki artışlar, 2023 yılı enflasyonunun altında kalmış bulunuyor ve bu da reel olarak gerilemeye işaret ediyor" diye konuştu.

KÂR EDEN KURULUŞ SAYISI 404

Bahçivan, 2023'te enflasyon düzeltilmesi sonrası verilere bakıldığında, **İSO 500**'ün aktif toplamının yüzde 126 artarak 3,9 trilyon liradan 8,8 trilyon liraya

yükseldiğini, bu artışın 2,9 trilyona yakın kısmının enflasyon düzeltilmesinden kaynaklandığını söyledi. Bahçivan, **İSO 500**'de vergi öncesi dönem kâr ve zarar büyüklüğüne göre kâr eden kuruluş sayısının 2023'te 404'e indiğini ve finansman giderlerinin uzun yıllardan beri **İSO 500**'ün en büyük mücadele alanlarından biri olduğunu ve devreden 67 milyar liraya ulaşan KDV sorununun devam ettiğini söyledi. Bahçivan, "2023'ün en çarpıcı gelişmesinin, uzun yıllardır ilk kez net kambiyo zararının ortaya çıkması olduğunu söylememiz mümkün. **Sanayinin** son 10 yıldaki üretim faaliyeti dışı gelirlerinin dönem kâr ve zarar toplamı içindeki paylarına da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu pay, üst üste dört yıl düşüşle 2022'de yüzde 22,9'a kadar geriledikten sonra 2023'te yüzde 41,3'e çıkmış ve geçmiş yıllardaki ortalamasına yaklaşmış gözüküyor" ifadelerini kullandı.

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK 500 SANAYİ KURULUŞU

Genel Sıra No	Kuruluş Adı	Üretimden Satışlar (Net) (TL)			
1	TÜPRAŞ-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	484.188.208.633	50	ROKETSAN Roket San. ve Tic. A.Ş.	22.472.676.014
2	Ford Otomotiv Sanayi A.Ş.	238.014.338.237	51	Philip Morris Tütün Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	20.754.649.650
3	Star Rafineri A.Ş.	226.774.747.074	52	Konya Şeker San. ve Tic. A.Ş.	20.601.460.438
4	İstanbul Altın Rafinerisi A.Ş.	142.530.681.427	53	Nadir Metal Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	20.556.988.391
5	Toyota Otomotiv Sanayi Türkiye A.Ş.	127.450.181.339	54	SÜTAŞ Süt Ürünleri A.Ş.	20.336.265.797
6	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	107.208.501.270	55	BRİSA Bridgestone Sabancı Lastik San. ve Tic. A.Ş.	20.113.405.678
7	Arçelik A.Ş.	99.861.023.084	56	AKSA Akrilik Kimya Sanayi A.Ş.	19.969.980.529
8	Mercedes-Benz Türk A.Ş.	94.255.319.762	57	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	19.795.166.277
9	Gramaltın Kıymetli Madenler Rafineri San. ve Tic. A.Ş.	89.948.387.207	58	İçdaş Elektrik Enerjisi Üretim ve Yatırım A.Ş.	19.745.608.408
10	Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları T.A.Ş.	79.521.373.857	59	Otokar Otomotiv ve Savunma Sanayi A.Ş.	19.738.359.970
11	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	78.054.421.270	60	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	19.306.938.621
12	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	76.858.902.029	61	ASAŞ Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	18.635.674.044
13	Hyundai Assan Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	74.337.963.000	62	MAN Türkiye A.Ş.	18.214.994.073
14	Çolakoğlu Metalurji A.Ş.	61.369.393.529	63	Atlas Enerji Üretim A.Ş.	17.965.331.861
15	EÜAŞ Elektrik Üretim A.Ş.	61.037.232.627	64	Toros Tarım San. ve Tic. A.Ş.	17.964.552.445
16	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	58.510.196.261	65	Borusan Birleşik Boru Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	17.503.944.950
17	TUSAŞ-Türk Havacılık ve Uzay Sanayi A.Ş.	55.183.358.122	66	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	17.464.234.518
18	İçdaş Çelik Enerji Tersane ve Ulaşım Sanayi A.Ş.	54.554.498.288	67	Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.	17.427.614.397
19	Aselsan Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	53.625.427.894	68	Tatmetal Çelik San. ve Tic. A.Ş.	16.895.741.412
20	Vestel Beyaz Eşya San. ve Tic. A.Ş.	51.201.136.734	69	Diler Demir Çelik Endüstri ve Ticaret A.Ş.	16.870.241.364
21	Tosçelik Profil ve Sac Endüstrisi A.Ş.	48.466.619.474	70	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	16.621.581.912
22	BSH Ev Aletleri San. ve Tic. A.Ş.	46.373.169.756	71	İsmi Gizli Tutuyor	-
23	Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı	46.281.732.965	72	Hidromek-Hidrolik ve Mekanik Makina İmalat San. ve Tic. A.Ş.	16.084.860.682
24	Eren Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	41.577.004.564	73	Merinos Halı San. ve Tic. A.Ş.	15.598.946.872
25	Aygaz A.Ş.	40.421.073.258	74	Banvit Bandırma Vitaminli Yem Sanayi A.Ş.	15.416.565.566
26	KARDEMİR Karabük Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	38.466.957.766	75	Erdemir Çelik Servis Merkezi San. ve Tic. A.Ş.	15.272.938.661
27	Yıldız Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	38.024.972.866	76	Gümüşdoğa Su Ürünleri Üretim İhracat ve İthalat A.Ş.	15.226.704.017
28	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri A.Ş.	38.001.964.485	77	Sarten Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	14.976.980.254
29	Sasa Polyester Sanayi A.Ş.	36.474.550.838	78	Abaloğlu Lezita Gıda Sanayi A.Ş.	14.882.410.330
30	PETKİM Petrokimya Holding A.Ş.	35.920.234.122	79	Abdi İbrahim İlaç San. ve Tic. A.Ş.	14.525.438.467
31	Borçelik Çelik San. Tic. A.Ş.	34.712.999.462	80	Bunge Gıda San. ve Tic. A.Ş.	14.444.401.386
32	Sarkuysan Elektrolitik Bakır San. ve Tic. A.Ş.	34.055.329.781	81	Same Deutz Fahr Traktör San. ve Tic. A.Ş.	14.441.779.139
33	Unilever San. ve Tic. T.A.Ş.	33.987.125.701	82	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	14.438.684.400
34	Eti Gıda San. ve Tic. A.Ş.	33.469.916.382	83	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	14.319.372.306
35	Vestel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	32.538.073.036	84	Akçansa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	13.993.128.160
36	Er-Bakır Elektrolitik Bakır Mamulleri A.Ş.	28.679.862.067	85	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	13.826.743.463
37	Enerjisa Enerji Üretim A.Ş.	28.411.309.737	86	Modern Oluklu Mukavva Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	13.701.734.228
38	Yücel Boru ve Profil Endüstrisi A.Ş.	28.041.172.864	87	Astor Enerji A.Ş.	13.694.945.825
39	Hayat Kimya Sanayi A.Ş.	26.247.558.998	88	Modern Karton San. ve Tic. A.Ş.	13.665.437.587
40	Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü	26.173.707.649	89	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	13.663.852.946
41	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	24.322.741.610	90	Eti Soda Üretim Pazarlama Nakliyat ve Elektrik Üretim San. ve Tic. A.Ş.	13.637.431.613
42	Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu San. ve Tic. A.Ş.	24.264.132.554	91	HES Hacılar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	13.617.381.950
43	Coca-Cola İçecek A.Ş.	24.028.083.168	92	JTI Tütün Ürünleri Sanayi A.Ş.	13.586.056.173
44	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	23.770.380.337	93	Abaloğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	13.525.588.087
45	Kroman Çelik Sanayi A.Ş.	23.551.133.475	94	İpragaz A.Ş.	13.417.330.054
46	Assan Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	23.537.455.745	95	MMK Metalurji San. Tic. ve Liman İşletmeciliği A.Ş.	13.348.234.397
47	OYAK Çimento Fabrikaları A.Ş.	23.517.787.353	96	Yeşilyurt Demir Çelik Endüstri ve Liman İşletmeleri A.Ş.	13.297.274.168
48	Kazan Soda Elektrik Üretim A.Ş.	23.282.602.534	97	Netmet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	13.273.793.390
49	İzmir Demir Çelik Sanayi A.Ş.	23.036.431.810	98	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	13.146.822.995
			99	Çay İşletmeleri Genel Müdürlüğü	13.116.529.899

EKOVİTRİN / İSO 500

100	BEYPI Beypazarı Tarımsal Üretim Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	13.075.539.146	151	RWE & Turcas Güney Elektrik Üretim A.Ş.	9.274.188.940
101	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	13.067.861.135	152	Oba Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	9.261.303.621
102	Yazıcı Demir Çelik Sanayi ve Turizm Ticaret A.Ş.	13.043.213.825	153	Anadolu Efes Biracılık ve Malt Sanayii A.Ş.	9.225.124.642
103	Doğuş Çay ve Gıda Maddeleri Üretim Pazarlama İth. İhr. A.Ş.	12.710.395.967	154	Prometeon Turkey Endüstriyel ve Ticari Lastikler A.Ş.	9.207.812.384
104	Cargill Tarım ve Gıda San. Tic. A.Ş.	12.613.291.333	155	Gülsan Sentetik Dokuma San. ve Tic. A.Ş.	9.138.549.604
105	Daikin Isıtma ve Soğutma Sistemleri San. Tic. A.Ş.	12.554.502.024	156	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	9.001.884.847
106	Ravago Petrokimya Üretim A.Ş.	12.483.384.026	157	Çimsa Çimento San. ve Tic. A.Ş.	8.952.342.509
107	Kaptan Demir Çelik Endüstrisi ve Ticaret A.Ş.	12.402.025.396	158	Pınar Süt Mamülleri Sanayii A.Ş.	8.947.369.534
108	Başhan Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	12.401.860.957	159	İGSAŞ-İstanbul Gübre Sanayii A.Ş.	8.916.046.233
109	Bosch Termoteknik Isıtma ve Klima San. Tic. A.Ş.	12.104.908.194	160	Deva Holding A.Ş.	8.847.671.964
110	Kardemir Çelik Sanayi A.Ş.	12.094.465.775	161	Tosyalı Filmaşın ve İnşaat Demir Üretim Sanayi A.Ş.	8.802.564.039
111	Tersan Tersanecilik San. ve Tic. A.Ş.	12.041.046.173	162	Mondi Turkey Oluklu Mukavva Kağıt ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	8.695.311.158
112	Yazaki Otomotiv Yan San. ve Tic. A.Ş.	11.990.217.234	163	Kordsa Teknik Tekstil A.Ş.	8.659.537.955
113	Çelikler Seyitömer Elektrik Üretim A.Ş.	11.933.194.512	164	Keskinöğlü Tavukçuluk ve Damızlık İşletmeleri San. Tic. A.Ş.	8.646.715.559
114	Şölen Çikolata Gıda San. ve Tic. A.Ş.	11.683.755.981	165	Balikesir Elektromekanik Sanayi Tesisleri A.Ş.	8.556.730.228
115	Çimko Çimento ve Beton San. Tic. A.Ş.	11.599.514.077	166	Renta Elektrikli Ev Aletleri San. ve Dış Tic. Ltd. Şti.	8.353.501.183
116	Haşşelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	11.514.477.824	167	FNNS Savunma Sistemleri A.Ş.	8.137.480.986
117	Tırsan Treyler San. ve Tic. A.Ş.	11.478.786.217	168	Esan Eczacıbaşı Endüstriyel Hammaddeler San. ve Tic. A.Ş.	8.130.959.674
118	Kocaer Çelik San. ve Tic. A.Ş.	11.475.642.392	169	Onsa Rafineri A.Ş.	8.112.556.242
119	İsmi Gizli Tutuyor	-	170	HT Solar Enerji A.Ş.	8.089.978.093
120	Autoliv Cankor Otomotiv Emniyet Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	11.428.621.451	171	AYD Otomotiv Endüstri San. ve Tic. A.Ş.	8.048.467.450
121	Goodyear Lastikleri T.A.Ş.	11.287.380.576	172	Vatan Kablo Metal Endüstri ve Ticaret A.Ş.	8.032.373.110
122	Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü	11.031.008.636	173	Türk Tuborg Bira ve Malt Sanayi A.Ş.	8.028.907.549
123	Gedik Tavukçuluk ve Tarım Ürünleri Tic. San. A.Ş.	10.948.582.718	174	Sanko Tekstil İşletmeleri San. ve Tic. A.Ş.	7.997.781.895
124	Altınmarka Gıda San. ve Tic. A.Ş.	10.944.509.632	175	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	7.923.027.877
125	Öznur Kablo San. ve Tic. A.Ş.	10.877.691.798	176	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	7.919.378.599
126	Akenerji Elektrik Üretim A.Ş.	10.838.109.675	177	CW Enerji Mühendislik Tic. ve San. A.Ş.	7.892.036.989
127	Ekinçiler Demir ve Çelik Sanayi A.Ş.	10.826.750.427	178	Koç Metalurji A.Ş.	7.855.956.580
128	Tarım Kredi Yem San. ve Tic. A.Ş.	10.729.249.836	179	Türk Demir Döküm Fabrikaları A.Ş.	7.848.784.583
129	Mega Metal San. ve Tic. A.Ş.	10.611.448.349	180	Samsung Electronics Elektronik San. ve Tic. Ltd. Şti.	7.823.370.335
130	Betek Boya ve Kimya Sanayi A.Ş.	10.528.724.551	181	Makine ve Kimya Endüstrisi A.Ş.	7.787.621.255
131	Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu	10.372.279.230	182	İsmi Gizli Tutuyor	-
132	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	10.300.860.198	183	CMS Jant ve Makina Sanayii A.Ş.	7.717.275.862
133	Baymina Enerji A.Ş.	10.152.351.225	184	Sofra Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	7.709.687.503
134	Eczacıbaşı Tüketim Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	10.044.323.205	185	Hugo Boss Tekstil Sanayii Ltd. Şti.	7.660.241.242
135	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	10.036.781.287	186	KÇS Kahramanmaraş Çimento Beton Sanayi ve Madencilik İşletmeleri A.Ş.	7.586.392.271
136	Kipaş Mensucat İşletmeleri A.Ş.	9.959.364.549	187	Nexans Türkiye Endüstri ve Ticaret A.Ş.	7.551.724.339
137	Maxion İnci Jant Sanayi A.Ş.	9.947.695.685	188	Kimteks Poliüretan San. ve Tic. A.Ş.	7.510.096.394
138	Mutlu Makarnacılık San. ve Tic. A.Ş.	9.942.610.148	189	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	7.486.909.936
139	Eczacıbaşı Yapı Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	9.878.813.351	190	Arpaş İhracat İthalat ve Pazarlama A.Ş.	7.432.691.913
140	Tusaş Motor Sanayii A.Ş.	9.872.597.081	191	Lila Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	7.416.858.961
141	İndorama Ventures Corlu Pet Sanayi A.Ş.	9.675.090.385	192	Schmid Pekintaş Güneş Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	7.385.455.794
142	Yeniköy Kemerköy Elektrik Üretim ve Ticaret A.Ş.	9.632.617.044	193	Mitaş Endüstri San. Tic. A.Ş.	7.349.984.527
143	Anadolu Isuzu Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	9.557.637.655	194	Sumitomo Rubber AKO Lastik San. ve Tic. A.Ş.	7.318.791.955
144	Abaloğlu Yem Sanayi A.Ş.	9.503.769.213	195	Elin Elektrik İnşaat Müşavirlik Proje Taahhüt Tic. ve San. A.Ş.	7.302.882.819
145	Seval Kablo Aydınlatma Cihazları İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	9.476.837.984	196	Boğaziçi Beton San. ve Tic. A.Ş.	7.273.280.320
146	Federal Mogul Powertrain Otomotiv A.Ş.	9.458.689.201	197	Memişoğlu Tarım Ürünleri Ticaret Ltd. Şti.	7.216.857.323
147	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	9.450.629.368			
148	Hitachi Energy Turkey Elektrik Sanayi A.Ş.	9.392.469.132			
149	Kılıç Deniz Ürünleri Üretimi İth. İth. ve Tic. A.Ş.	9.391.966.774			
150	BMC Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	9.295.862.782			

198	Kadooğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	7.189.459.887	248	Durak Fındık San. ve Tic. A.Ş.	5.844.390.416
199	İsmi Gizli Tutuyor	-	249	C.P. Standart Gıda San. ve Tic. A.Ş.	5.824.956.878
200	Verde Yağ Besin Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	7.144.187.123	250	Koruma Klor Alkali San. ve Tic. A.Ş.	5.811.756.051
201	Özkan Demir Çelik Sanayi A.Ş.	7.131.280.046	251	Çamsan Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	5.800.143.378
202	Yarış Kabin San. ve Tic. A.Ş.	7.119.765.716	252	Tarım Kredi Tedarik ve Üretim A.Ş.	5.774.593.587
203	Akkim Kimya San. ve Tic. A.Ş.	7.094.326.741	253	Teknorot Otomotiv Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	5.769.703.947
204	Erdemir Madencilik San. ve Tic. A.Ş.	7.071.359.191	254	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	5.767.404.967
205	Nuh Çimento Sanayi A.Ş.	7.055.930.456	255	Kansai Altan Boya San. ve Tic. A.Ş.	5.745.444.780
206	Altek Döküm Hadde Mamulleri San. ve Tic. A.Ş.	7.047.432.686	256	Elita Gıda San. ve Tic. A.Ş.	5.731.740.385
207	Posco Assan TST Çelik Sanayi A.Ş.	7.032.800.954	257	Acacia Maden İşletmeleri A.Ş.	5.729.647.093
208	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	6.989.297.181	258	Gazi Metal Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	5.724.341.705
209	Eti Alüminyum A.Ş.	6.864.642.554	259	Sanko Enerji San. ve Tic. A.Ş.	5.712.181.135
210	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	6.864.577.231	260	ABY Plastik Ambalaj ve Enerji San. Tic. A.Ş.	5.673.243.418
211	Kaleseramik Çanak Kalebodur Seramik Sanayi A.Ş.	6.857.748.020	261	Şireci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	5.644.864.745
212	Nursan Kablo Donanımları San. ve Tic. A.Ş.	6.845.071.666	262	İzdemir Enerji Elektrik Üretim A.Ş.	5.632.737.983
213	Assan Hanil Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	6.800.232.381	263	Akdeniz Chemson Kimya San. ve Tic. A.Ş.	5.603.840.180
214	İnci GS Yuasa Akü San. ve Tic. A.Ş.	6.798.920.737	264	Başak Traktör Tarım Ziraat ve İş Makinaları San. Tic. A.Ş.	5.593.924.208
215	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Ticaret A.Ş.	6.790.933.393	265	Kent Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	5.572.850.390
216	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	6.783.273.652	266	Saray Döküm ve Madeni Aksam Sanayi Turizm A.Ş.	5.566.736.846
217	Koçak Farma İlaç ve Kimya Sanayi A.Ş.	6.772.991.502	267	Bupiliç Entegre Gıda San. Tic. A.Ş.	5.556.221.420
218	Balsu Gıda San. ve Tic. A.Ş.	6.769.986.462	268	Net Haddecilik San. ve Tic. Ltd. Şti.	5.525.888.015
219	Mescier Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	6.760.181.872	269	Lidersan Sağlık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	5.501.964.008
220	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	6.757.885.352	270	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	5.501.071.134
221	S.S. Trakya Yağlı Tohumlar Tarım Satış Kooperatifleri Birliği	6.720.429.674	271	Bayer Türk Kimya Sanayi Ltd. Şti.	5.490.575.020
222	Nobel İlaç San. ve Tic. A.Ş.	6.655.881.910	272	ENPAY Endüstriyel Pazarlama ve Yatırım A.Ş.	5.471.255.479
223	Jotun Boya San. ve Tic. A.Ş.	6.626.784.464	273	Nev Saç Metal Sanayi İnşaat Nakliye ve Tic. Ltd. Şti.	5.468.895.914
224	Göknur Gıda Maddeleri Enerji İmalat İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	6.601.045.953	274	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	5.467.575.736
225	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	6.588.327.216	275	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	5.447.755.953
226	DYO Boya Fabrikaları San. ve Tic. A.Ş.	6.577.022.582	276	Emas Makina Sanayi A.Ş.	5.433.442.410
227	Polibak Plastik Film San. ve Tic. A.Ş.	6.512.809.043	277	Doğanlar Mobilya Grubu İmalat San. ve Tic. A.Ş.	5.388.726.543
228	İsmi Gizli Tutuyor	-	278	Ofi Tarım San. ve Tic. A.Ş.	5.388.721.903
229	İsmi Gizli Tutuyor	-	279	Ege Profil Tic. ve San. A.Ş.	5.386.432.758
230	Gübre Fabrikaları T.A.Ş.	6.396.587.026	280	Teknik Alüminyum Sanayi A.Ş.	5.383.118.181
231	Reka Bitkisel Yağlar San. ve Tic. A.Ş.	6.380.220.078	281	Yörükoğlu Süt ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	5.348.488.466
232	Şahinler Metal San. ve Tic. A.Ş.	6.359.094.691	282	Smart Güneş Enerjisi Teknolojileri Ar-Ge Üretim San. ve Tic. A.Ş.	5.301.161.461
233	Noksel Çelik Boru Sanayi A.Ş.	6.267.816.725	283	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	5.277.045.764
234	Hema Endüstri A.Ş.	6.220.389.846	284	Savola Gıda San. ve Tic. A.Ş.	5.271.740.653
235	HAVELSAN Hava Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	6.196.282.144	285	Çayırova Boru San. ve Tic. A.Ş.	5.246.610.062
236	Dorçe Prefabrik Yapı ve İnşaat San. Tic. A.Ş.	6.196.109.360	286	Kronospan Orman Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	5.231.243.405
237	Soma Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	6.163.812.431	287	Tarım Kredi Süt Ürünleri A.Ş.	5.225.969.746
238	Medcem Madencilik ve Yapı Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	6.065.892.320	288	Aydın Kuruyemiş San. ve Tic. A.Ş.	5.210.955.712
239	Almaxtex Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	6.053.617.581	289	ISS Hazır Yemek Üretim ve Hizmet A.Ş.	5.197.384.156
240	Tümosan Motor ve Traktör Sanayi A.Ş.	6.008.249.915	290	Eksun Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	5.194.963.462
241	Korozo Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	6.001.556.232	291	İsmi Gizli Tutuyor	-
242	Has Çelik San. ve Tic. A.Ş.	5.994.465.294	292	Çelikler Orhaneli Tunçbilek Elektrik Üretim A.Ş.	5.141.662.011
243	Ulusoy Un San. ve Tic. A.Ş.	5.919.272.083	293	Crown Bevcan Türkiye Ambalaj San. ve Tic. Ltd. Şti.	5.104.703.616
244	Arslan Alüminyum A.Ş.	5.909.776.286	294	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	5.096.699.545
245	Melike Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	5.892.045.315	295	Sampa Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	5.083.450.759
246	Karafiber Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	5.888.882.152	296	İsmi Gizli Tutuyor	-
247	Sistem Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	5.875.458.725	297	Pamukkale Kablo San. ve Tic. A.Ş.	5.068.094.185

EKOVİTRİN / İSO 500

298	CMS Jant Sanayi A.Ş.	5.050.196.130	349	Er Yem Gıda Tarım Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	4.287.428.700
299	Farplas Otomotiv A.Ş.	5.049.368.233	350	Abdioğulları Plastik ve Ambalaj Sanayi A.Ş.	4.285.174.374
300	Omnia Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	5.011.463.667	351	Turkuaz Polyester Reçine Kimya San. Tic. A.Ş.	4.283.723.895
301	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	4.983.551.583	352	Elif Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	4.278.105.884
302	Sanmar Denizcilik Makina ve Ticaret A.Ş.	4.982.675.225	353	Beyçelik Gestamp Şasi Otomotiv Sanayi A.Ş.	4.226.774.079
303	Tukaş Gıda San. ve Tic. A.Ş.	4.976.725.613	354	Ağır Haddecilik A.Ş.	4.210.646.106
304	Mutlu Akü ve Malzemeleri Sanayii A.Ş.	4.951.158.866	355	Öz-Ka Lastik ve Kauçuk San. Tic. A.Ş.	4.195.873.014
305	Panagro Tarım Hayvancılık Gıda San. ve Tic. A.Ş.	4.933.748.895	356	Jantsa Jant San. ve Tic. A.Ş.	4.177.702.083
306	Teknopanel Çatı ve Cephe Panelleri Üretim San. ve Tic. A.Ş.	4.925.832.904	357	Çamsan Ordu Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	4.175.944.667
307	As Çimento San. ve Tic. A.Ş.	4.925.635.145	358	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	4.164.089.399
308	Toyota Boshoku Türkiye Otomotiv San. ve Tic. A.Ş.	4.898.752.639	359	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	4.158.049.183
309	Yonca Gıda Sanayi İşletmeleri İç ve Dış Ticaret A.Ş.	4.885.804.735	360	Sunar Mısır Entegre Tesisleri San. ve Tic. A.Ş.	4.157.034.028
310	Vitra Karo San. ve Tic. A.Ş.	4.884.341.147	361	ANKUTSAN Antalya Kutu Sanayi Oluklu Mukavva Kağıt Ticaret A.Ş.	4.144.267.369
311	Zorlu Doğal Elektrik Üretimi A.Ş.	4.856.350.819	362	Akkim Yapı Kimyasalları San. ve Tic. A.Ş.	4.143.401.180
312	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	4.832.426.486	363	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	4.133.907.707
313	Umur Basım San. ve Tic. A.Ş.	4.811.922.609	364	Yorglass Cam San. ve Tic. A.Ş.	4.122.688.988
314	Bati Kipaş Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	4.791.626.840	365	Süper Film Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	4.115.348.854
315	Lesaffre Turquie Mayaçlık Üretim ve Ticaret A.Ş.	4.782.905.551	366	Sun Chemical Matbaa Mürekkepleri ve Gereçleri San. ve Tic. A.Ş.	4.110.152.555
316	Sarbak Metal Tic. ve San. A.Ş.	4.769.600.685	367	Zorluteks Tekstil Tic. ve San. A.Ş.	4.095.934.014
317	Qua Granite Hayal Yapı ve Ürünleri San. Tic. A.Ş.	4.769.116.437	368	Zeki Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	4.086.280.451
318	Maxion Jantaş Jant San. ve Tic. A.Ş.	4.762.404.592	369	Konveyör Beyaz Eşya ve Otomotiv Yan San. Tic. A.Ş.	4.081.553.212
319	Akyem Adana Yem Yağ Biodizel Tarım ve San. Tic. A.Ş.	4.743.393.265	370	BASF Türk Kimya San. ve Tic. Ltd. Şti.	4.055.566.903
320	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	4.742.574.314	371	Abaloğlu Balık ve Gıda Ürünleri A.Ş.	4.051.862.597
321	Atabay Kimya San. ve Tic. A.Ş.	4.731.844.107	372	Kervan Gıda San. ve Tic. A.Ş.	4.002.031.326
322	Elba Basınçlı Döküm Sanayii A.Ş.	4.703.686.556	373	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	4.001.307.282
323	Cevher Jant Sanayii A.Ş.	4.690.904.026	374	Özerdem Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	3.976.097.112
324	Erciyas Çelik Boru Sanayi A.Ş.	4.683.209.699	375	Pınar Entegre Et ve Un Sanayii A.Ş.	3.974.840.487
325	İsmini Gizli Tutuyor	-	376	Özer Metal Sanayi A.Ş.	3.973.594.054
326	Yavuzkan Hazel Gıda San. ve Tic. Ltd. Şti.	4.652.766.032	377	CFN Kimya San. ve Dış Tic. A.Ş.	3.971.760.688
327	Üniteks Tekstil Gıda San. Dış Tic. A.Ş.	4.649.205.217	378	World Medicine İlaç San. ve Tic. A.Ş.	3.959.155.358
328	Trakya Döküm San. ve Tic. A.Ş.	4.634.001.064	379	Akpa Alüminyum San. ve Tic. A.Ş.	3.955.806.696
329	Murat Ticaret Kablo Sanayi A.Ş.	4.630.076.904	380	Mem Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.952.515.091
330	Ofis Yem Gıda San. Tic. A.Ş.	4.627.478.871	381	Dardanel Önentaş Gıda Sanayi A.Ş.	3.944.913.909
331	Yiğit Akü Malzemeleri Nakliyat Turizm İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	4.621.429.838	382	Beşler Makarna Un İrmik Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.940.987.982
332	Nuh'un Ankara Makarnası San. ve Tic. A.Ş.	4.600.273.281	383	Borsan Kablo Elektrik Aydınlatma İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	3.938.070.766
333	İsmini Gizli Tutuyor	-	384	Kozlu Gıda İmalat San. Tic. ve Taşımıcılık A.Ş.	3.924.205.194
334	Aşkale Çimento Sanayi T.A.Ş.	4.599.670.153	385	Nuh Beton A.Ş.	3.920.226.808
335	Siddik Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	4.584.068.804	386	Kangal Termik Santral Elektrik Üretim A.Ş.	3.903.139.745
336	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	4.567.301.309	387	Erkunt Traktör Sanayii A.Ş.	3.882.642.468
337	Kaanlar Gıda San. ve Tic. A.Ş.	4.534.577.458	388	Vergo Enerji Sistemleri San. ve Tic. A.Ş.	3.845.770.037
338	Tat Gıda Sanayi A.Ş.	4.494.160.919	389	Kipaş Kağıt Sanayi İşletmeleri A.Ş.	3.842.808.071
339	Kalde Klima Orta Basınç Fittings ve Valf Sanayi A.Ş.	4.484.512.294	390	Trinox Metal San. ve Tic. A.Ş.	3.794.286.606
340	Sun Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	4.464.340.162	391	Polisan Kansai Boya San. ve Tic. A.Ş.	3.774.546.298
341	Tayeks Dış Ticaret ve Tekstil Sanayi A.Ş.	4.456.270.916	392	Teksan Jeneratör Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	3.770.769.673
342	Sayınlar Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	4.422.316.793	393	Teksüt Süt Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	3.767.630.544
343	Tadım Gıda Maddeleri San. ve Tic. A.Ş.	4.379.508.904	394	Şirikçiöğlü Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	3.766.771.640
344	Çınar Boru Profil San. ve Tic. A.Ş.	4.373.348.964	395	ADM Besin ve Tarım A.Ş.	3.761.851.251
345	Polifarma İlaç San. ve Tic. A.Ş.	4.365.453.393	396	Şık Makas Giyim San. ve Tic. A.Ş.	3.759.127.255
346	Tırsan Kardan San. ve Tic. A.Ş.	4.364.875.786	397	Göлтаş Göller Bölgesi Çimento San. ve Tic. A.Ş.	3.740.940.564
347	Bien Yapı Ürünleri Sanayi Turizm ve Ticaret A.Ş.	4.352.007.289	398	Sersim Dayanıklı Tüketim Malları San. ve Tic. İbrahim Ustaoglu Mehmet Ustaoglu Koll. Şti.	3.721.325.379
348	Dowaksa İleri Kompozit Malzemeler Sanayi Ltd. Şti.	4.309.445.594	399	Türkiye Raylı Sistem Araçları Sanayii A.Ş.	3.720.098.724

400	Legrand Elektrik Sanayi A.Ş.	3.709.272.132	453	Batsöke Söke Çimento Sanayi T.A.Ş.	3.239.255.531
401	Kula Yağ ve Emek Yem San. Tic. A.Ş.	3.702.943.105	454	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.234.671.682
402	Düzce Cam San. ve Tic. A.Ş.	3.698.186.129	455	Torun Metal A.Ş.	3.220.274.090
403	Frimpeks Kimya ve Etiket San. Tic. A.Ş.	3.695.408.737	456	Kenan Metal A.Ş.	3.219.798.718
404	Seksüt Endüstrisi Kurumu A.Ş.	3.682.300.515	457	Krone Ticari Araçlar San. ve Tic. A.Ş.	3.217.295.334
405	Ferro Döküm San. ve Dış Tic. A.Ş.	3.682.248.156	458	Pamyağ Gıda San. Tic. A.Ş.	3.209.902.968
406	Boyçelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	3.656.098.835	459	Enka Süt ve Gıda Mamülleri San. ve Tic. A.Ş.	3.209.179.421
407	Samet Kalıp ve Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	3.611.693.851	460	Aster Tekstil San. ve Dış Tic. A.Ş.	3.199.849.413
408	İsmi Gizli Tutuyor	-	461	Detay Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.192.581.388
409	Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş.	3.585.888.850	462	Hattat Traktör San. ve Tic. A.Ş.	3.180.483.566
410	Kalibre Boru San. ve Tic. A.Ş.	3.575.524.469	463	Ova Un Fabrikası A.Ş.	3.175.396.969
411	Termo Teknik Tic. ve San. A.Ş.	3.574.967.552	464	Eksim Enerji A.Ş.	3.175.270.967
412	Yılmaz Redüktör San. ve Tic. A.Ş.	3.570.474.023	465	Mikropor Makina San. ve Tic. A.Ş.	3.174.789.381
413	Erdem Soft Tekstil A.Ş.	3.566.868.075	466	Vatan Plastik San. ve Tic. A.Ş.	3.169.658.727
414	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	3.565.885.283	467	Kartal Halı Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.156.897.014
415	Dimes Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.557.754.296	468	Akcoat İleri Kimyasal Kaplama Malzemeleri San. ve Tic. A.Ş.	3.151.539.887
416	İmbat Madencilik Enerji Turizm San. ve Tic. A.Ş.	3.553.997.770	469	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.145.345.547
417	Öztiryakiler Madeni Eşya San. ve Tic. A.Ş.	3.540.040.844	470	Kalekim Kimyevi Maddeler San. ve Tic. A.Ş.	3.137.090.622
418	Fellow Enerji A.Ş.	3.535.971.251	471	Teverpan MDF Levha San. ve Tic. A.Ş.	3.136.054.635
419	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	3.506.671.127	472	Baştaş Başkent Çimento San. ve Tic. A.Ş.	3.133.481.533
420	Ulusoy Elektrik İmalat Taahhüt ve Ticaret A.Ş.	3.480.350.452	473	Erkunt Sanayi A.Ş.	3.121.063.390
421	Norm Salihli Vida ve Civata Makine San. ve Tic. A.Ş.	3.477.744.535	474	Unsan Un San. ve Tic. A.Ş.	3.113.115.043
422	Çekok Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.475.881.275	475	Bekaert Çelik Kord San. ve Tic. A.Ş.	3.098.015.273
423	Korel Elektronik San. ve Tic. A.Ş.	3.467.064.997	476	Tarımkredi Yağ San. ve Tic. A.Ş.	3.089.065.241
424	Samsun Yurt Savunma San. ve Tic. A.Ş.	3.443.072.198	477	Europap Tezol Kağıt San. ve Tic. A.Ş.	3.084.816.763
425	İlhan Demir Çelik ve Boru Profil Endüstrisi A.Ş.	3.430.623.975	478	İsmi Gizli Tutuyor	-
426	Göymen Food Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.430.190.855	479	Baykan Denim Konfeksiyon A.Ş.	3.070.228.274
427	Kümaş Manyezit Sanayi A.Ş.	3.413.303.036	480	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	3.060.688.415
428	Santa Farma İlaç Sanayi A.Ş.	3.406.092.580	481	Sarıgözoğlu Hidrolik Makina ve Kalıp San. ve Tic. A.Ş.	3.050.760.147
429	İzocam Tic. ve San. A.Ş.	3.403.551.596	482	Lider Petfood Yem San. ve Tic. A.Ş.	3.044.416.545
430	Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.	3.396.822.606	483	Della Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.044.322.998
431	Menderes Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.396.352.749	484	Hektaş Ticaret T.A.Ş.	3.042.630.066
432	Koza Polyester San. ve Tic. A.Ş.	3.392.201.014	485	Nikel Paslanmaz Çelik San. ve Tic. A.Ş.	3.041.315.623
433	Agrobrest Grup Tarım İlaçları Tohumculuk İmalat İth. İhr. San. ve Tic. A.Ş.	3.391.162.312	486	ERBOSAN Erciyas Boru San. ve Tic. A.Ş.	3.036.422.344
434	Atom Kablo San. ve Tic. A.Ş.	3.387.617.598	487	Çağ Çelik Demir ve Çelik Endüstri A.Ş.	3.034.243.365
435	Özgüven Kablo San. ve Tic. Ltd. Şti.	3.387.569.334	488	Sapro Temizlik Ürünleri San. ve Tic. A.Ş.	3.030.974.162
436	Üntel Kabloları San. ve Tic. A.Ş.	3.383.696.939	489	Opsan Orijinal Sac Parça San. ve Tic. A.Ş.	3.030.011.405
437	Ulaş Gıda Un Tekstil Nakliye Tic. ve San. A.Ş.	3.383.000.240	490	Boyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.029.278.313
438	Essel Selüloz ve Kağıt San. Tic. A.Ş.	3.378.435.487	491	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.	3.028.802.000
439	Aş Ofis Damızlık Yumurta Yem Gıda San. ve Tic. A.Ş.	3.378.006.001	492	Mioro Hediye Eşya San. ve Tic. A.Ş.	3.028.278.159
440	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.377.895.840	493	Özseç Beton Madencilik İnşaat San. Tic. A.Ş.	3.025.734.120
441	Humanis Sağlık A.Ş.	3.358.874.774	494	Ege Endüstri ve Ticaret A.Ş.	3.023.045.892
442	Pilyem Gıda Tarım San. ve Tic. A.Ş.	3.357.555.646	495	-	-
443	Ortaoğlu Rulman San. ve Tic. A.Ş.	3.349.473.206	496	Milat Halı San. ve Tic. A.Ş.	3.021.308.809
444	Alp Havacılık San. ve Tic. A.Ş.	3.347.429.856	497	Johnson Electric Otomotiv Ürünleri Ltd. Şti.	3.003.430.374
445	Traçim Çimento San. ve Tic. A.Ş.	3.322.139.855	498	Halavet Gıda San. ve Tic. A.Ş.	2.997.326.164
446	ÇİMTAŞ Çelik İmalat Montaj ve Tesisat A.Ş.	3.304.213.844	499	Harput Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	2.990.997.703
447	Daxler Enerji A.Ş.	3.304.074.754	500	Yavuz Gıda San. ve Tic. A.Ş.	2.963.458.816
448	Bak Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	3.289.319.784		GENEL TOPLAM	6.374.713.084.591
449	Erak Giyim San. ve Tic. A.Ş.	3.284.174.624			
450	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	3.265.368.583			
451	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	3.257.810.680			
452	Assan Panel San. ve Tic. A.Ş.	3.243.755.033			

İmalat PMI hazıranda 47.9 oldu

Mayıs ayında 48.4 olan **İSO Türkiye** İmalat PMI, Haziran ayında 47.9 düşerek gerilemeye devam etti. Rapora göre, endeks üst üste üçüncü ayda da eşik değer olan 50'nin altında kaldı.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI), hazıranda 47,9'a geriledi.

İSO Türkiye İmalat PMI anketinin Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, hazıranda 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti.

Endeks Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken, bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi.

Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam ederken, bu zayıflık hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine sebep oldu.

Yeni siparişlerdeki düşüş, iç ve dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle mayısa kıyasla hızlandı. Yurt dışım-

dan alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama ise toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı seyretti.

Satın alma maliyetlerinde artış olduğunu bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra liralardaki zayıflıktan kaynaklandığını ifade etti.

Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk dolayısıyla firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4,5 yılın en düşük düzeyine geriledi. Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar başta olmak üzere ortaya çıkan sorunlar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

Takip edilen 10 sektör

içerisinde yeni siparişleri artırabilenlerin sayısı hazıranda 2 oldu. Yeni siparişler, makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay artarken gıda ürünlerinde ise daralmadan ılımlı büyümeye geçti.

Yeni ihracat siparişlerinde görece pozitif bir tablo ortaya çıkarken 10 sektörden 4'ünde artış gözlemlendi. Özellikle makine ve metal ürünlerinin yurt dışından alınan yeni işleri belirgin bir genişleme kaydetti.

İş yüklerinin azalmasıyla hemen hemen tüm sektörlerde istihdam düşüşü gösterirken, bu eğilimin istisnası makine ve metal ürünleri sektöründe görüldü. İstihdam artıran sektör sayısı 2020'deki salgın

kaynaklı kısıtlamalardan bu yana en düşük düzeye geriledi. İstihdamda en belirgin daralma ise tekstil sektöründe meydana geldi.

Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedilirken, en zayıf maliyet artışı makine ve metal ürünlerinde görüldü. Girdi fiyatlarının en hızlı arttığı sektör ise metalik olmayan mineral ürünler oldu.

S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları kaydetti: "Talepte devam eden durağan seyir, imalat sektörünün istihdam verilerinde daha belirgin hissedilmeye başlandı. Türk firmaları, ayrılan personelini yenileri ile ikame etmek konusunda isteksizlik gösterdi ve buna bağlı olarak da istihdam Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda daraldı. Diğer taraftan, firmalar maliyet enflasyonundaki gerilemeden faydalananak hazıranda nihai ürün fiyatlarında artışları daha ılımlı düzeyde tutma imkanı buldu. Bu durumun, önümüzdeki aylarda talebe destek sağlaması açısından faydalı olabileceği değerlendiriliyor."

► **İSTANBUL Sanayi Odası (İSO)** tarafından hazırlanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2023 Araştırması'nın sonuçlarına göre, en büyük 500 şirket 24 sektörde toplandı. Söz konusu araştırmada en fazla şirketin yer aldığı sektör 100 firmayla gıda ürünleri oldu. Gıda ürünleri sektöründeki şirket sayısı önceki yıla göre 6 adet artmış oldu. Gıdayı 74 şirketle ana metal sanayi, 47 şirketle motorlu kara taşıtı, treyler (römork) ve yarı treyler (yarı römork) imalatı takip etti. Listede, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatından 35, elektrikli teçhizat imalatından 34, diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatından 30, tekstil ürünlerinin imalatından 26, kauçuk ve plastik ile fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç) sektörlerinden 19'ar şirket yer aldı. Tekstil sektöründen listeye giren şirket sayısının 32'den 26'ya, kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı sektöründe faaliyet gösteren şirket sayısının da 40'tan 35'e düşmesi dikkati çekti.

Listedeki diğer sektörler ve şirket sayıları

Elektrik, gaz, buhar ve havalandırma sistemi üretim ve dağıtımı ile başka yerde sınıflandırılmamış makine ve ekipman imalatı 17, kağıt ve kağıt ürünleri 12, giyim 10, madencilik ve taş ocaklığı ile temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa

ilişkin malzemelerin imalatı 9, bilgisayarlar, elektronik ve optik ürünlerin imalatı 8, diğer ulaşım araçlarının imalatı ise 7 şirketle listede kendine yer buldu. İçeceklerin imalatı ve ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı (mobilya hariç) 6, kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı, mobilya ve diğer imalatlardan 4'er, tütün ürünlerinden ise 2 şirket listeye girdi.

Ana metal sanayi üretimden satışlarda zirvede

İSO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasında listeye giren şirketlerin üretimden satışlarının 2023'te 2022'ye göre yüzde 42,1 artarak, 6,3 trilyon liraya yükseldiği belirtilmişti. Listede yer alan şirketler incelendiğinde, üretimden satışlarda başı 1,1 trilyon lirayla ana metal sanayi çekti. İkinci sırada, 47 şirketin İSO 500 listesine girdiği motorlu kara taşıtı, treyler (römork), ve yarı treyler (yarı römork) imalatı yapan işletmeler yer aldı. Söz konusu şirketlerin geçen yıl üretimden satışları 1 trilyon lirayı aştı. Geçen yıl İSO 500'de en çok şirketle yer alan gıda sektöründeki 100 işletmenin üretimden satışları 780,5 milyar lira oldu. Onu 764,8 milyar lirayla kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatı yapan şirketleri, 400,1 milyar lirayla elektrikli teçhizat imalatı yapan şirketler takip etti. /AA

İSTANBUL SANAYİ ODASI'NIN 'YEŞİL DÖNÜŞÜM ÖDÜLLERİ' SAHİPLERİNİ BULDU

Vestel Elektronik'e 'Sürdürülebilirlik Yönetimi' ödülü

Vestel Elektronik, İstanbul Sanayi Odası'nın, sürdürülebilirliği odağına alan sanayi tesislerine verdiği 'Yeşil Dönüşüm Ödülleri'nde 'Sürdürülebilirlik Yönetimi' kategorisinde ödüle layık görüldü.

Hayati kolaylaştıran, erişilebilir akıllı ürünler üreten, sosyal ve çevresel fayda sağlayan teknoloji şirketi olma vizyonu ile çıktığı yolculukta tüm süreçlerini sürdürülebilirlikle entegre eden Vestel, İstanbul Sanayi Odası'nın 1995'ten bu yana 18 kez verdiği ISO Yeşil Dönüşüm Ödülleri'nde dereceye giren şirketler arasında yer aldı.

İstanbul'da gerçekleştirilen ödül töreninde Vestel Elektronik Sanayi ve Ticaret AŞ, 'Sürdürülebilirlik Yönetimi' kategorisinde ödüle birincilik ödülüne layık görüldü.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Mehmet Özhaseki tarafından takdim edilen ödülü Vestel adına Vestel Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Zorlu aldı.

Vestel sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarını, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ÇSY) konularının entegrasyonunda etkin bir yönetim yapısı oluşturmak amacıyla Yönetim Kurulu seviyesinde kurduğu Sürdürülebilirlik Komitesi aracılığıyla yönetiyor.

Vestel, sürdürülebilirlik stratejisini Zorlu Holding'in 'Akıllı Hayat 2030' sürdürülebilirlik vizyonu ile paralel şekilde yürütüyor.

Erdal Bahçıvan
- Ahmet Nazif Zorlu-
Mehmet Özhaseki

İSO İmalat PMI haziranda 47,9 oldu

» **Istanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI) anketinin Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, haziranda 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti.

Endeks, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret ederken bu bozulmanın 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde olduğu kaydedildi.

Sanayide tehlike çanları çalıyor!

Mayıs ayında 48.4 olan **İSO Türkiye** İmalat Satın Alma Yöneticileri Endeksi, haziranda 47.9'a gerileyerek, üçüncü ay üst üste eşik değer olan 50'nin altında kaldı. Talep koşullarındaki zayıflık, sektörün faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam etti ve hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine neden oldu

MURAT ÇORBACI / İSTANBUL

Ekonomik büyümenin öncü göstergesi olan imalat **sanayi** performansında güvenilir referans kabul edilen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye** İmalat PMI (Satın Alma Yöneticileri Endeksi) anketinin Haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50.0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mayıs ayında 48.4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, Haziranda 47.9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay 50 eşik değerinin altında gerçekleşti. Endeks, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret etti. Öte yandan, bu bozulma 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde kaydedildi.

İhracatta düşüş hız kesti!

Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam etti ve hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine neden oldu. Üretimde üst üste üçüncü ay azalma gerçekleşti.

şirken, düşüş bir önceki aya göre hafif hız kesmesine rağmen belirgin gerçekleşti. Yeni siparişlerdeki düşüş ise hem iç hem de dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle mayıs ayına kıyasla hızlandı. Diğer yandan, yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama toplam yeni siparişlerdekine göre daha ılımlı seyretti.

Girdi maliyetleri azalıyor

Girdi maliyetleri enflasyonu Haziranda üst üste beşinci ay gerileyerek Mayıs 2023'ten bu yana en düşük seviyede ölçüldü. Satın alma maliyetlerinde artış bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra li-

radaki zayıflıktan kaynaklandığını belirtti. Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk nedeniyle firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4.5 yılın en düşük düzeyine geriledi.

Sadece iki sektör siparişlerini artırdı

Takip edilen 10 sektör içerisinde yeni siparişleri artırabilenlerin sayısı Mayıs ayında üç iken, Haziranda ikiye geriledi. Yeni siparişler yalnızca makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay artarken gıda ürünlerinde ise daralmadan ılımlı büyümeye geçti. En belirgin düşüş ise Nisan 2020'den bu yana en sert bozulmanın yaşandığı kara ve deniz taşıtları sektöründe kaydedildi.

İstihdam düşüyor

Üretim tarafında ise yeni siparişlerle uyumlu bir tablo ortaya çıktı. Üretim artışı makine ve metal ürünleri ve gıda ürünleri sektörleriyle sınırlı kaldı. Şubat 2021'den bu yana en belirgin daralmanın gerçekleştiği elektrikli ve elektronik ürünler ise en belirgin yavaşlama kaydeden sektör oldu. İş yüklerinin azalmasıyla birlikte hemen hemen tüm sektörlerde istihdam düşüş gösterdi. Bu eğilimin istisnası makine ve metal ürünleri sektörü oldu. Böylelikle istihdam artıran sektör sayısı 2020'deki pandemi kaynaklı kısıtlamalardan bu yana en düşük düzeye geriledi. İstihdamda en belirgin daralma ise tekstil sektöründe yaşandı. Maliyet baskılarının genel olarak azalması ve girdi fiyatlarındaki artışın bir önceki aya göre tüm sektörlerde hız kesmesi, anketin görece pozitif gelişmesi olarak kayda geçti. Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedilirken, en zayıf maliyet artışı makine ve metal ürünlerinde gerçekleşti. Girdi fiyatlarının en hızlı arttığı sektör ise metalik olmayan mineral ürünler oldu.

SANAYİDE ÇARKLAR YAVAŞLIYOR

EKONOMİK büyümenin öncü göstergesi olan imalat sanayi performansında en hızlı ve güvenilir referans kabul edilen **Istanbul Sanayi Odası** Türkiye İmalat PMI (satın alma yöneticileri endeksi) anketinin haziran 2024 dönemi sonuçları açıklandı.

Eşik değer olan 50.0'ın üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, mayıs ayında 48.4 seviyesinde kaydedilen manşet PMI, haziranda 47.9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay 50.0 eşik değerinin altında gerçekleşti. Endeks, Türk imalat sektörünün faaliyet koşullarında hafif bir bozulmaya işaret etti. Öte yandan, bu bozulma 2024'ün başından bu yana en belirgin düzeyde kaydedildi. **(EKONOMİ SERVİSİ)**

Menemen Plastik İhtisas OSB firmaları öne çıkıyor

Türkiye'nin tek plastik ihtisas organize sanayi bölgesi olan ve plastik sektörünün öncü firmalarının yer aldığı MPİOSB ülke ekonomisine verdiği katkılar ile adından söz ettiriyor

EGE Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) tarafından açıklanan "2023 Yılı Üretimden Satışlarına Göre 100 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde ve **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** tarafından açıklanan "500 Büyük Sanayi Kuruluşu" listesinde Menemen Plastik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi (MPİOSB)'nde faaliyet gösteren firmalar da yerlerini aldı. **EBSO** tarafından yayınlanan listeye göre MPİOSB'de faaliyet gösteren Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş. ilk 100 firma arasında 35. olurken, Kastaş Sızdırmazlık Tek.San. ve Tic. A.Ş. ise 96.sırada yer aldı. **İSO** tarafından yayınlanan listeye göre ise Ege Profil Tic. ve San. A.Ş. 279. Olurken Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş. de 409. Sırada yer aldı.

EKONOMİYE KATKI DEVAM EDECEK

Konu ile ilgili açıklama yapan MPİOSB Yönetim Kurulu Başkanı Salih Esen, "Her iki listede de yer alan firmalarımızı tebrik ediyor ve gösterdikleri başarılar ile övünüyoruz. Bu listelere ek olarak yine Bölgemiz-

de yer alan Atha Makina A.Ş.'de 2 yıldır üst üste Organize Sanayi Bölgeleri Üst Kurulu (OSBÜK) tarafından düzenlenen OSB Yıldızları Araştırmasında İstihdam ve Ar-Ge Yatırımı konularında gösterdiği gelişmeler ile Türkiye'de ilk 10 firma arasında yer alıyor. Yönetim olarak bölgede faaliyet gösteren tüm firmalarımıza faaliyetlerini kolaylaştırmak adına hem idari hem de teknik anlamda

en iyi hizmetleri sunmaya çalışıyoruz. Kısa zamanda Organize Sanayi Bölgemizi her anlamda çok iyi yerlere getirdik. Tek bir boş parselimiz yok. 2025 yılı içerisinde inşaatlarına devam eden firmalarımız da üretime geçtiğinde yüzde yüz doluluk oranı ile hem İzmir

ekonomisine hem de Türkiye ekonomisine katkı vermeye devam edeceğiz" dedi. ■ **Bülten**

İSO, 500 BÜYÜK KURULUŞU AÇIKLADI

İşte sanayinin devleri

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2023 Araştırması'na göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla yine zirvede yer aldı. Ford Otomotiv ikinci, Star Rafineri üçüncü oldu.

Bursalı firmalar arasında, 107,2 milyar TL üretimden satış rakamıyla Oyak Renault birinciliği elde etti. Otomotiv devi, genel sıralamada da üç basamak birden çıkarak 6'ncı oldu. Genelde 10'unculuktan 11'inci sıraya gerileyen Tofaş, 78 milyar TL üretimden satışla Bursa ikincisi olurken, üçüncülüğe 23,7 milyar TL üretimden satışla Bosch yerleşti.

'Sanayinin fotoğrafını çeken' İSO'nun araştırma sonuçları, Bursa sanayisindeki kan kaybını da bir kez daha gözler önüne serdi. Araştırmaya göre şampiyonlar ligine Bursa'dan sadece 22 firma girebildi. 2022 araştırmasında bu rakam 25, 2021 araştırması sonuçlarına göre ise 28'di. Buna göre Bursa sanayisi, yıldan yıla ivme kaybediyor.

TÜRKİYE'NİN SANAYİ

Şampiyonlar liginde

■ ISO, Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunu açıkladı. 2023 sonuçlarına göre TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu oldu. İkinci sırada Ford Otomotiv, üçüncü sırada ise Star Rafineri yer aldı. Bursa'dan devler ligine 22 firma girebildi. Önceki yıl bu sayı 25'ti. Rakamlar, Bursa sanayisindeki kan kaybını bir kez daha gözler önüne serdi.

OYAK RENAULT

BOSCH

SÜTAS

Istanbul Sanayi Odası'nın (ISO) hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2023 Araştırması'na göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ),

üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu.

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, ISO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarını açıkladı. Araştırmaya göre, TÜPRAŞ üretimden satışlarda 484,2 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, 2022'de üçüncü sırada olan Ford Otomotiv 238 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Geçen yıl ikinci sırada bulunan Star Rafineri ise 226,8 milyar liralık üretimden satışla 3'üncü oldu. İstanbul Altın Rafinerisi (IAR) 142,5 milyar liralık üretimden satışla 4'üncü sırada yer alırken, geçen yıl 7'nci sırada

Aydın DİĞİTKİN

bulunan Toyota Otomotiv 127,4 milyar lirayla 5'inci sıraya yükseldi. Oyak-Renault ise üç basamak yükselerek 107,2 milyar lirayla 6'nci sıraya çıktı. Arçelik 99,9 milyar lirayla 7'nci olurken, Mercedes-Benz Türk AŞ ise 94,2 milyar lirayla 15'inci sıradan 8'inci sıraya yükseldi.

2022'de 44'üncü sırada olan Gramaltın Kıymetli Madenler Rafinerisi San. Tic. AŞ 89,9 milyar lira ile 9'uncu

sıraya çıktı. Geçen yılki listeye göre 5 basamak gerileyen Ereğli Demir ve Çelik Fabrikaları TAŞ, bu yıl 79,5 milyar ile listede 10'uncu sırada yer aldı.

ISO İLK 500'E GİREN BURSA FİRMALARI

2023	2022	Kuruluş Adı	"Üretimden Satışlar Net (TL)"	"İhracat (Bin \$)"	İhracat Sıra	Ücretle Çalışanlar Ortalaması (Kişi)
6	9	Oyak-Renault Otomobil Fabrikaları A.Ş.	107.208.501.270	3.269.253	5	5.942
11	10	TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.	78.054.421.270	884.760	17	5.653
44	55	Bosch San. ve Tic. A.Ş.	23.770.380.337	1.031.545	11	7.886
54	70	SÜTAS Süt Ürünleri A.Ş.	20.336.265.797	18.830	391	4.802
135	157	Beyçelik Gestamp Otomotiv Sanayi A.Ş.	10.036.781.287	62.130	280	2.322
147	160	Döktaş Dökümcülük Tic. ve San. A.Ş.	9.450.629.368	279.103	67	3.021
156	156	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.	9.001.884.847	-	-	-
208	184	Türk Prysmian Kablo ve Sistemleri A.Ş.	6.989.297.181	-	-	-
215	287	Coşkunöz Metal Form Makina Endüstri ve Tic. A.Ş.	6.790.933.393	-	-	-
220	199	Bosch Rexroth Otomasyon San. ve Tic. A.Ş.	6.757.885.352	290.257	62	-
225	248	Aunde Teknik Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	6.588.327.216	264.274	74	3.562
239	193	Almatest Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	6.053.617.581	240.364	86	4.788
270	177	Korteks Mensucat San. ve Tic. A.Ş.	5.501.071.134	39.124	327	2.086
283	278	Hastavuk Gıda Tarım Hayvancılık San. ve Tic. A.Ş.	5.277.045.764	47.748	309	1.764
294	323	Leoni Kablo ve Teknolojileri San. ve Tic. Ltd. Şti.	5.096.699.545	167.068	127	176
320	334	Durmazlar Makina San. ve Tic. A.Ş.	4.742.574.314	87.626	226	-
336	458	Hitachi Astemo Turkey Otomotiv A.Ş.	4.567.301.309	-	-	-
363	296	ÇEMTAŞ Çelik Makina San. ve Tic. A.Ş.	4.133.907.707	43.579	320	476
414	479	Uludağ İçecek Türk A.Ş.	3.565.885.283	40.910	324	603
430	286	Gemlik Gübre Sanayi A.Ş.	3.396.822.606	22.084	378	648
450	-	Rollmech Automotive San. ve Tic. A.Ş.	3.265.368.583	30.531	352	-
499	495	Harpur Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	2.990.997.703	36.684	331	1.395
		BURSA TOPLAMI	333.576.598.847	6.855.870		45.124
		TÜRKİYE TOPLAMI	6.374.713.084.591	95.117.478		803.551

ALMATEST

HASTAVUK

GEMLİK GÜBRE

HARPUR HOLDİN

DEVLERİ BELLİ OLDU

Bursa'da 22 firma

LİSTEDE GERİLEYENLER

- (-1) Tofaş
- (-24) Türk Prysmian
- (-21) Bosch Rexroth
- (-46) Almaxtex Tekstil
- (-93) Korteks
- (-5) Hastavuk
- (-67) Cemtaş
- (-144) Gemlik Gübre
- (-4) Harput Tekstil

BEYCELİK GESTAMP

DÖKTAS DÖKÜMCÜLÜK

COSKUNOZ METAL FORM

LİSTEDE YÜKSELENLER

- (+3) Oyak Renault
- (+11) Bosch
- (+16) SÜTAS
- (+22) Beycelik Gestamp
- (+13) Döktas
- (+72) Coşkunöz Metal Form
- (+23) Aunde Teknik
- (+29) Leoni Kablo
- (+14) Durmazlar Makine
- (+122) Hitachi Astemo
- (+65) Uludağ İçecek

ISO'nun Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunu belirlediği araştırmasının 2023 sonuçları, Bursa sanayisindeki kan kaybını bir kez daha ortaya koydu. Araştırmaya göre devler ligine bu kez Bursa'dan 22 firma girdi. 2022 araştırmasında bu rakam 25, 2021 araştırması sonuçlarına göre ise 28'di. Buna göre Bursa sanayisi, yıldan yıla ivme kaybediyor.

Araştırmanın 2023 sonuçlarına göre, 500 büyük sanayi kuruluşu arasında yer alan Bursalı firmalar arasında, 107,2 milyar TL üretimden satışlar rakamıyla Oyak Renault zirvede yer aldı. Otomotiv devi, genel sıralamada da üç basamak birden çıkarak 6'ncı oldu. Genel sıralamada 10'uncu sıradan 11'inci sıraya gerileyen Tofaş, 78 milyar TL üretimden satışlar Bursa ikincisi olurken, üçüncülüğü 23,7 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bosch elde etti. Bosch, genel sıralamada 11 basamak birden yükselme

Bursa sanayisi kan kaybediyor

başarısını gösterdi ve 55'ten 44'üncülüğe çıktı. Genel listede 70'ten 54'e yükselen Sütas, 20,3 milyar TL üretimden satışlar Bursa dördüncü olurken, Beycelik Gestamp 157'inci sıradan 135'inciliğe çıktı ve 10 milyar TL üretimden satışlar Bursa sıralamasında 5'inciliği elde etti. Genel sıralamada 160'çılıktan 147'ye yükselen Döktas, 9,4 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bursa 6'ncisi, sıralamadaki yeri değişmeyen Pro Yem 9 milyar TL üretimden satışlar Bursa 7'ncisi, 184'ten 208'e gerileyen Türk Prysmian 6,9 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bursa 8'incisi oldu. 287'den 215'e çıkma başarısını gösteren Coşkunöz Metal Form 6,7 milyar TL üretimden satışlar Bursa 9'unculuğunu yakalarken, Bosch Rexroth genel sıralamada 199'unculuktan 220'ye geriledi ve 6,7 milyar TL üretimden satışlar Bursa

sıralamada 334'ten 320'inciliğe yükseldi ve 4,7 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bursa sıralamasında 16'cılığı elde etti. Hitachi Astemo büyük bir ivme yakaladı ve genel sıralamada 458'den 336'ya yükseldi. Firma, 4,5 milyar TL üretim satışlar Bursa 17'ncisi oldu. 296'dan 363'e inen Cemtaş 4,1 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bursa sıralamasında 18'inci olurken, Uludağ İçecek 479'dan 414'e yükseldi ve 3,5 milyar TL üretimden satışlar Bursa 19'uncülüğü, 286'dan 430'e gerileyen Gemlik Gübre 3,3 milyar TL üretimden satışlar Bursa 20'inciliği elde etti. Bir önceki sıralamada yer almayan, ISO 500 listesine geçen yıl 450'den giren Rollmech Automotive 3,2 milyar TL üretimden satışlar Bursa sıralamasında 21'inciliğe, 495'ten 499'a inen Harput Tekstil 2,9 milyar TL üretimden satış rakamıyla Bursalı firmalar arasında 22'inciliği yerleşti.

AUNDE TEKNİK

LEONI KABLO

DURMAZLAR

ULUDAĞ İÇECEK

KORTEKS

KÜÇÜKÇALIK TEKSTİL

ASIL ÇELİK

PMS ALÜMİNYUM

PROYEM

Toplam istihdamda düşüş

ISO 500'e giren Bursalı 22 firmasının üretimden satışlar toplamı 333,5 milyar TL'yi bulurken, ihracatları 6,8 milyar dolar, toplam çalışan sayıları da 45 bin olarak

kayda geçti. 2022 sonuçlarına göre, listede giren 25 Bursa firmasının toplam üretimden satışları 238,7 milyar TL, ihracatları 7,4 milyar dolar, toplam istihdamları

da 49 bin 800 düzeyindeydi. 11 Bursalı firma, 2022'ye göre yeni sıralamada yükselirken, 9'u geriledi, 1'inin sıralaması değişmedi, 4'ü de liste dışı kaldı.

PRYSMIAN KABLO

TARFAS

Bahçivan: İlk 500'de ihracat düştü, karlılık arttı

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, üretimden satışların 50'lik gruplara göre dağılımına bakıldığında, ilk 50 kuruluşun uzun yıllardır yüzde 50 bandında seyreden ağırlığının bu yıl da sürdüğünü bildirdi.

Türkiye'nin 2023 ihracatının zayıflayan küresel büyüme dinamiklerine rağmen binde 5 olarak 255,4 milyar dolara ulaştığını hatırlatan Bahçivan, "ISO 500'ün ihracatının 2022 yılına göre yüzde 2,9 düşüşle 95,1 milyar dolara gerilediğini görüyoruz. Türkiye'nin sanayi ihracatı ise binde 2 düşüşle 245,6 milyar dolara geriledi. 2023 yılında ISO 500 ve genel olarak Türkiye sanayi sektörü, ihracat pazarlarındaki durgunluktan olumsuz etkilenmiş gözüküyor. Yine de ISO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payına baktığımızda, bu oranın yüzde 38,7 ile yüzde 40 bandına

yakın seyrettiğini görüyoruz" diye konuştu.

Başkan Bahçivan verileri değerlendirdi

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, 500 büyük sanayi kuruluşunun 2023'te faaliyet karının yüzde 39,7 artışla 671 milyar liradan 937 milyar liraya çıktığını belirterek, buna karşılık faaliyet karlılığı oranının 0,3 puan düşüşle yüzde 12,8'den yüzde 12,5'e gerilediğini aktardı. Faiz, amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 45,5 artışla 1 trilyon 175 milyar liraya

yükseldiğine işaret eden Bahçivan, ISO 500'de vergi öncesi dönem kar ve zarar büyüklüğüne göre kar eden kuruluş sayısının 2023'te 404'e indiğini ifade ederek, "2023'ün en çarpıcı gelişmesinin, uzun yıllardır ilk kez net kambiyo zararının ortaya çıkması olduğunu söylememiz mümkün. Sanayinin son 10 yıldaki üretim faaliyetleri dışı gelirlerinin dönem kar ve zarar toplamı içindeki paylarına da dikkatinizi çekmek istiyorum. Bu pay, üst üste dört yıl düşüşle 2022'de yüzde 22,9'a kadar geriledikten sonra 2023'te yüzde 41,3'e çıkmış ve geçmiş yıllardaki ortalamasına yaklaşıyor gözüküyor" değerlendirmesini yaptı.

İstanbul Sanayi Odası Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, finansman giderlerinin uzun yıllardan beri ISO 500'ün en büyük maddede alanlarından biri olduğuna işaret etti.

İmalat sanayi zayıfladı istihdam daraldı

SANAYİ üretiminin önemli göstergelerinden olan **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Satınalma Yöneticileri Endeksi (PMI)** açıklandı. Eşik değer olan 50'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların sektörde iyileşmeye işaret ettiği anket sonuçlarına göre, Mayıs ayında 48,4 seviyesinde kaydedilen endeks, haziranda 47,9'a gerileyerek üst üste üçüncü ay eşik değerinin altında gerçekleşti. Böylece Türk imalat **sanayindeki** bozulmanın 2024 yılının en belirgin düzeye çıktığı kaydedildi.

Talep koşullarındaki zayıflık, sektörlerin faaliyet koşulları üzerinde belirleyici olmaya devam ederken, bu zayıflık hem yeni siparişlerde hem de üretimde yavaşlamanın sürmesine sebep oldu.

YENİ SİPARİŞLER AZALDI

Yeni siparişlerdeki düşüş, iç ve dış pazarlardaki zayıflık nedeniyle mayısa kıyasla hızlandı. Yurt dışından alınan yeni siparişlerdeki yavaşlama ise toplam yeni siparişlere göre daha ılımlı seyretti.

Satın alma maliyetlerinde artış olduğunu bildiren anket katılımcıları, bu durumun yüksek ham madde ve deniz taşımacılığı fiyatlarının yanı sıra liradaki zayıflıktan kaynaklandığını ifade etti.

Maliyet enflasyonundaki gevşeme ve talepteki durgunluk dolayısıyla firmaların kendi satış fiyatlarını artırma hızı da son 4,5 yılın en düşük düzeyine geriledi. Kızıldeniz'de yaşanan sorunlar başta olmak üzere ortaya çıkan sorunlar, tedarikçilerin teslimat sürelerinin daha da uzamasına yol açtı.

GİRDİ MALİYETLERİ GERİLEDİ

Rapora göre sektörlerin çoğunluğunda üretim ve yeni siparişler yavaşlama kaydederken, istihdam ise hemen hemen tüm faaliyet gruplarında azaldı. Girdi maliyetleri enflasyonunun tüm sektörlerde gerilemesi ve bazı sektörlerin nihai ürün fiyatlarını düşürmesi, anketin pozitif gelişmeleri olarak öne çıktı.

Takip edilen 10 sektör içerisinde yeni siparişleri arttıranların sayısı haziranda 2 oldu. Yeni siparişler, makine ve metal ürünlerinde üst üste iki ay arttı. Yeni ihracat siparişlerinde görece pozitif bir tablo ortaya çıkarken 10 sektörden 4'ünde artış gözlemlendi. Özellikle makine ve metal ürünlerinin yurt dışından alınan yeni işleri belirgin bir genişleme kaydetti.

İş yüklerinin azalmasıyla hemen hemen tüm sektörlerde istihdam düşüşü gösterirken, bu eğilimin istisnası makine ve metal ürünleri sektöründe görüldü. İstihdam artıran sektör sayısı 2020'deki salgın kaynaklı kısıtlamalardan bu yana en düşük düzeye geriledi. İstihdamda en belirgin daralma ise tekstil sektöründe meydana geldi.

Maliyet baskılarının genel olarak azal-

ması ve girdi fiyatlarındaki artışın bir önceki aya göre tüm sektörlerde hız kesmesi, anketin görece olumlu gelişmesine neden oldu. Girdi fiyatları enflasyonundaki en sert düşüş ağaç ve kağıt ürünlerinde kaydedilirken, en zayıf maliyet artışı makine ve metal ürünlerinde görüldü. Girdi fiyatlarının en hızlı arttığı sektör ise metalik olmayan mineral ürünler oldu.

İSTİHDAMDAMDA 2 YILIN EN YÜKSEK DÜŞÜŞÜ

İSO'nun yaptığı açıklamada görüşlerine yer verilen S&P Global Market Intelligence Ekonomi Direktörü Andrew Harker, şunları kaydetti:

"Talepte devam eden durağan seyir, imalat sektörünün istihdam verilerinde daha belirgin hissedilmeye başlandı. Türk firmaları, aynan personelini yenileri ile ikame etmek konusunda isteksizlik gösterdi ve buna bağlı olarak da istihdam Ekim 2022'den bu yana en yüksek oranda daraldı. Diğer taraftan, firmalar maliyet enflasyonundaki gerilemeden faydalanarak haziranda nihai ürün fiyatlarında artışları daha ılımlı düzeyde tutma imkanı buldu. Bu durumun, önümüzdeki aylarda talebe destek sağlaması açısından faydalı olabileceği değerlendiriliyor."